

Sammanfattning av Redovisning av kostnads- och aktörsanalyser för ett utvecklat och säkert kommunikationssystem för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar

Polis, räddningstjänst, vårdpersonal och andra aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar behöver ett tillförlitligt och säkert system för mobil datakommunikation. Det behövs för att t.ex. kunna skicka bilder och realtidsvideo mellan skadeplats och räddningscentral, och för att kunna ha mobila ledningsplatser. En utvecklad kommunikationslösning är nödvändig för att effektivt hindra och hantera brott, olyckor och kriser. Det behövs också i stunder då samhället utsätts för svåra störningar samt under höjd beredskap och krig.

Rakel är det nationella kommunikationssystem som möter ovan nämnda aktörers mycket höga krav på tillgänglighet och robusthet. Systemet möjliggör en effektiv samverkan och är dimensionerat för att hantera svåra påfrestningar vid samhällsstörningar. Rakel är det huvudsakliga sambandsmedlet för samverkan mellan civila aktörer inom totalförsvaret. Systemet levererar främst talkommunikation men har begränsad kapacitet för mobil dataöverföring. Rakel behöver därför kompletteras, och på sikt helt ersättas, med ett modernare system.

I den återupptagna planeringen för höjd beredskap och krig utgör effektiva kommunikationsmedel med statlig rådighet för ledning och samverkan en grundpelare. Rakel och den nya kommunikationslösningen ska möta de tillgänglighetskrav, säkerhetskrav och behov av kontroll som effektiv civil-militär samverkan inom totalförsvaret innebär.

Uppdraget

Regeringen har i flera steg låtit utreda frågan om hur en lösning som möter krav och behov kan åstadkommas. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Trafikverket har fått i uppdrag att redovisa kostnads- och aktörsanalyser för ett utvecklat och säkert kommunikationssystem, så som den beskrivs i Ds 2017:7 *Kommunikation för vår gemensamma säkerhet*. I uppdraget ingår även att analysera och redovisa en alternativ lösning där Trafikverket har ansvar för att tillhandahålla hela kommunikationslösningen. MSB ska ha bibehållet ansvar att samordna användarnas behov, kravställa och utöva tillsyn av kommunikationslösningen.

Analys av Kommunikation för vår gemensamma säkerhet, Ds 2017:7

I regeringsuppdraget efterfrågas ett specificerat underlag för de kostnader som redovisas för förslaget till kommunikationslösning i Ds 2017:7. Under arbetets gång har det framkommit att informationen om hur kostnadsanalysen i Ds 2017:7 är framtagen är begränsad. Det saknas bland annat antaganden om livslängd för komponenterna i kommunikationslösningen. Kostnader för reservkraft och eget teknikutrymme vid in

placeringar är ottydligt angivna. I uppdraget ingick att begära in underlag från Teracom Group AB som svarar på ovanstående. Då bolaget inte har kunnat lämna de uppgifter som behövts, har denna del av uppdraget inte kunnat genomföras fullt ut.

Den alternativa lösningen

Trafikverket inser vikten och omfattningen av kommunikationslösningen och har respekt för realiseringen av uppdraget. Kommunikationslösningen är till för att värna människors liv och hälsa, samhällssäkerhet och i det yttersta nationens suveränitet. Det är en viktig uppgift som behöver hanteras omsorgsfullt i nära relation med användarorganisationerna. Den nya kommunikationslösningen behöver ses som en egen leverans parallellt med de omfattande leveranserna till väg och järnväg.

Trafikverkets förmåga

Trafikverket har lång erfarenhet av att driva kommunikations- och IP-nät med höga krav på säkerhet och tillgänglighet. Därför passar ett ansvar för kommunikationslösningen väl in i Trafikverkets nuvarande uppdrag. Att lägga operatörsansvaret på Trafikverket innebär att det inte behöver bildas en ny organisation för uppdraget. Istället vidgas Trafikverkets befintliga verksamhet med ytterligare ett leveransuppdrag.

Trafikverkets kommunikationsinfrastruktur är en integrerad del i transportsystemet för främst väg och järnväg. Den är också basen för den nya kommunikationslösningen. Att lägga uppdraget för utbyggnad hos Trafikverket är kostnadseffektivt då myndigheten kommer att göra stora liknande investeringar i utbyggnad av underliggande infrastruktur för väg och järnväg. Därmed kan ekonomiska samordningsvinster uppnås. Genomförs den alternativa lösningen behöver förutsättningar som t.ex. finansiering och reglering hanteras för de förändrade uppdrag som detta innebär för berörda myndigheter. Med ett tydligt uppdrag till Trafikverket säkerställs en långsiktighet för kommunikationslösningen på samma sätt som för väg och järnväg.

För kommunikationslösningen kommer nya sites, master och torn att byggas på ställen där sådan infrastruktur inte finns. I och med att kommersiella operatörer kan få tillgång till dessa master och torn, kan etableringen av kommunikationslösningen därför bidra till regeringens bredbandsstrategi¹.

Rådighet

En lösning med Trafikverket som huvudman möter den samlade inriktningen för kommunikationslösningen, samt behovet av kontroll och rådighet över tid genom att operatörsansvaret läggs på en statlig myndighet. Trafikverket har också, som bevakningsansvarig myndighet och som beredskapsmyndighet med ansvar för

¹ Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi, N2016/08008/D

transporter, en central roll inom totalförsvaret. MSB har likaså en central roll inom totalförsvaret som bevakningsansvarig myndighet. Ett gemensamt ansvar för myndigheterna att tillhandahålla en säker kommunikationslösning gynnar därför det förmågehöjande arbetet inom totalförsvaret.

Trafikverkets höga krav på säkerhet och tillgänglighet för transportsystemet kräver fortsatt att Trafikverket har rådighet över sina kommunikationsnät och anläggningar. Högre krav och fokus på säkerhetsarbete stärker Trafikverkets förmåga vilket ger ökad samhällsnytta.

Tidsplan

Den utrustningsplan som föreslås syftar till att skapa användarnytta så tidigt som möjligt. Med lösningen kan ett första steg mot datatjänster, med större tillförlitlighet än vad som idag levereras på marknaden, tillhandahållas tidigare jämfört med förslaget i Ds 2017:7. Det ger även möjlighet att påbörja övergången till kommunikationslösningen från Rakel tidigare. På så sätt minskar reinvesteringsbehovet för Rakel och paralleldrift av systemen förkortas.

Den alternativa lösningen skiljer sig i omfattning från Ds 2017:7 vilket försvårar en kostnadsjämförelse

Det kan finnas en önskan att göra kostnadsjämförelser mellan Ds 2017:7 och den alternativa lösningen. Det behöver därför betonas att analysen av Ds 2017:7 har lett till slutsatsen att en kostnadsjämförelse inte är möjlig, då beräkningsgrunderna för flera delar i Ds 2017:7 saknas.

Bedömningen är att det är val av teknisk lösning och beräkningsgrunder, snarare än vilken aktör som genomför kommunikationslösningen, som är avgörande för kostnaderna.

Ett resultat av oklarheterna är att MSB och Trafikverket har behövt göra egna antaganden om bland annat radioplan och nyckeltal för beräkningar för den alternativa lösningen med Trafikverket som huvudman. Dessa antaganden har också använts för att identifiera vad som skiljer kostnadsberäkningen i Ds 2017:7 och den alternativa lösningen åt.